

MODERNA HÄSTKRAFTER

Medlemsblad för föreningen SVERIGES HÄSTKÖRARE - Årgång 20 nr 1 2017

Föreningen
**SVERIGES
HÄSTKÖRARE**

Nordsvenskt

ROMARSPANN

På Sweden International Horse show

På
KUSKBOCKEN
med Mathias Stern

TEMA

Varför är hästen *sned*?

**Teknik
&
redskap**

Arkeologens
fråga!

Styrelse

Ordförande

Tom Meurling (A.U., BRUNTE)
Hemfridsvägen 3
192 67 Sollentuna
073 - 915 23 67
tom.meurling@tele2.se

Vice ordförand

Camilla Perhult
Knutby-Åsby, Dalhamn 211
740 12 Knutby
070 - 28 76 316
camilla@teamdalhamn.se

Sekreterare

Stella Nelson
Lilla Haga 263
732 72 Fellingsbro
0581-32417, 070-4418197
stella.nelson@orebro.se

NY

Övriga ledamöter

Sofia Springer (Ersättare BRUNTE)
Dalarövägen 194
137 71 Dalarö
070 - 417 26 73
sofiaspringer@spray.se

Annelie Svensson (A.U., Brunte)
Fjälster 610
598 93 Vimmerby
070 - 245 33 17
annelie@skogsupplevelser.se

Lars Hellsten
Lindåsen, Grymmakärret 35
545 92 Älgårås
070 - 2577499
hellstenlasse@gmail.com

Jonas Ericsson
Västervägen 12
812 90 Storvik
0763 - 468 077
jo64er@yahoo.se

Jessica Bergqvist
Torstorp 62
43298 Grimeton
0706 - 627 237
breavad@gmail.com

Ersättare

Håkan Fingal (AU)
Nybygget Rudu 15
561 92 Huskvarna
073 - 906 21 36
hakanfingal@gmail.com

Stella Nelson (se sekreterare)

Tommy Johansson
Stångviken 225
835 63 Föllinge
070-2387134
tommy-carina@hotmail.com

NY

Redaktion Moderna Hästkrafter

Mailadress

redaktor@hastkorare.se

Redaktör

Maria Lindberg (fr.o.m. MH 2-17)
Bjurbäcken 1
362 53 Uråsa
0730466857
fyrfotareportage@gmail.com

Per Madestam (t.o.m. MH 1-17)
0730 - 932 646
per.madestam@naturnarahastkraft.se

Redaktionsgrupp

Anders Finnstedt
0640 183 32, 0706 - 59 41 84
anders.finnstedt@gmail.com

Jessica Rytter
073 - 922 22 15
jessica_rytter@hotmail.com

Åsa Friman
070-24 10 335
hultsbrukshastar@hotmail.com

Layout/grafisk form

Simon Rimshult
Stekarekärret 1
544 91 Hjo
0703464169
simon@rimshult.com

Ansvarig utgivare

Tom Meurling

Valberedning

Roland Wirenborg
0707-23 61 97

Svante Lindqvist
0730-89 18 86

Jessica Rytter
073 - 922 22 15

Utbildningsgrupp

Camilla Perhult
(se styrelse)

Lena Erkers
Nittsjö 78
795 91 Rättvik
0248-175 31
lena.erkers@edu.rattvik.se

Sigvard Gustavsson
(se kassör/medlemsregister)

Elisabet Olofsson
Faluvägen 222
795 90 Rättvik
0706-966442
elisabet.olofsson@rattvik.se

Representater FECTU

Lars-Göran Göransson
070-2785480

Tom Meurling
(se styrelse)

Hemsida www.hastkorare.se PR-ansvarig

Lars Hellsten
(se styrelse)

Kassör / medlemsregister

Sigvard Gustavsson
L:a Frösboholma
280 22 Vittsjö
0708 - 250 278
register@hastkorare.se

Entreprenörsgroup

Annelie Svensson
(se styrelse)

Tommy Johansson
(se styrelse)

Jonas Ericsson
(se styrelse)

Omslagsbild: Romarspannet (Rolex 1937, Djärr 2059, Heirums Nils 1958, Albertino 1969) i full galopp på showen på Friends arena. Foto: Therese Hübner

Då var det dags. Sista gången jag skriver i denna spalt... För drygt ett år sedan gick jag FSHKs instruktörskurs, steg 2. Den som bl.a handlar om parkörning. När vi gick igenom olika modeller för anspänning av parhästar kom också en mer ovanlig variant på tal. Den med förvåg, svänglar fram och draglinor som går hela vägen fram via dragringen. Flera av deltagarna hade aldrig hört talas om anspänningsättet. Anders Finnstedt i redaktionen är dock väl förtrogen med modellen och det var på sin plats nu, tyckte jag att han presenterade detta under Teknik och redskap. Resultatet ser du på sidorna 6-7. Tack Anders! Det gjorde du bra. Jag är redan sugen på att prova slättermaskinen med denna anspänning!

På samma ovan nämnda instruktörskurs gick även en tjej som heter Maria Lindberg. Hon hade förvisso bidragit med en del material till tidningen tidigare, men jag hade aldrig träffat henne förut. Fick veta att hon var frilandsjournalist, fotograf och hästkörare. Självklart fick hon uppgiften att skriva en artikel om kursen (se MH 1-2016)!

När jag inför detta verksamhetsår aviserat att jag önskar lämna över uppgiften som redaktör var det någon i styrelsen som kom på den briljanta idén att fråga Maria om hon ville ta över. Maria tackade ja, och det blev beslutat att fr.om MH2-17 är det hon som leder redaktionsgruppen. Måste säga att det känns fantastiskt bra. Hon har redan fått värma upp med att skriva en artikel i detta nummer (s.s15-17) och hon har också varit med på våra senaste redaktionsmöten. Maria presenterar sig på sidan 8.

Att jag kliver av uppgiften handlar inte på något sätt om att det inte känts bra. Jag tog över efter Jenny Göransson, som gjort ett fantastiskt arbete med att skapa och göra MH i många år. När det inte fanns någon ersättare efter henne tänkte jag att med min goda vän Simon vid min sida skulle det nog kunna gå. Och det gjorde det också, mycket tack vare er i redaktionsgruppen som gjort att det inte varit en enmansföreställning. Fyra och ett halvt år blev det och, med detta, arton nummer av tidningen. Men jag är sanningen och säga ingen datormänniska, vilket en redaktör kanske borde vara. Simon har fått stå ut med redigeringar från mig på i princip post-it-lapps nivå. Viljan har jag emellertid haft och en tydlig idé om tidningens utveckling.

Nu kändes det som att jag var färdig med vad jag kan och orkar och att det var tid att lämna över. När nu Maria tar vid får jag känslan av att det varit meningen att jag reserverat platsen till henne. Nu kan det bli hur bra som helst! Tack alla medlemmar för den här tiden och se till att vara med och bidra till att MH även i framtiden blir medlemmarnas tidning genom era bidrag. I någon form kommer jag sannolikt att finnas med i redaktionsarbetet även framöver...

Ett särskilt tack vill jag också rikta till Annelie Hellström och Karin Söderqvist för era värdefulla bidrag i detta nummer kring problematiken med körhästar som går på snedden. Och till er medlemmar som också bidragit till detta nummer: Tack!

Per Madestam

p.s. Tack Tom för boken jag fick vid avtackningen i samband med riksstämman.

I detta nummer!

- 4** Ordförande har ordet
- 5** Anslagstavlan
- 6** Teknik & redskap
- 8** Presentation av ny redaktör. Maria Lindberg
- 9** Om kuskutbildningen på Wången
- 10** Tema, Varför går hästen snett?
- 15** Nordsvenskt romarspann på Sweden International horseshow
- 18** Arkeologens fråga
- 20** Sammanställning av gruppdiskussion från hästkörarseminariet
- 21** Protokoll från årets riksstämma
- 22** På kuskbocken med Mathias Stern
- 25** Hästoria
- 26** Stalltips
- 27** Insändare
- 28** Distriktsombud/föreningar

Redaktörsbyte

Per Madestam

Maria Lindberg

Ordförande har ordet

Nytt år nya tag!

Styrelsen har precis avhandlat sitt fysiska möte vilket kan låta konstigt, men det handlar inte om att vi pratar fysik utan att vi träffas under en fred-lör-söndag för att arbeta med olika saker inom föreningen. Inför stämman måste en hel del saker vara i sin ordning bland annat ekonomi med bokslut, verksamhetsberättelsen för 2016, samt planen för 2017. Åren rullar på och i år är det inte mindre än 30 år sedan föreningen hade sin första stämma. Ibland letar jag upp något gammalt medlemsutskick och några svartvita kort från den tiden och då inser man verkligen hur utvecklingen har gått framåt. Idag med internet och mobila telefoner kommer både bra och dåliga nyheter med ett rasande tempo. Det kan vi se på den nystartade hemsidan med en massa intressanta tips och nyheter. De 30 åren kommer att uppmärksammas på olika vis under året. Jag är idag hemkommen från ett möte med BRUNTE där en av frågorna som alla rasföreningar lider av är: Vart tar medlemmarna vägen?

Det finns inga snabbfix på lösningen och trenden är likadan inom hela föreningsrörelsen. Kanske är det så att denna form med ideellt arbete i föreningsform där medlemmen skapar aktiviteter och engagemang är förlegad. Svaret och framför allt lösningen, tål att tänkas på.

Sedan förra numret av MH har det för egen del handlat om framkörning av virke i villamiljö! Vi har gjort en hel del åtgärder inom stadsplanerade områden och

då får man bokstavligt köra på folks bakgårdar för att komma intill det

upplagda virket och riset. Den stora skillnaden mot de som kör i skogen "på riktigt" är att det för min del handlar om några lass på varje ställe sedan ska vagn och hästar flyttas till nästa skogsdunge. Det blir

den verksamheten. En liten blänkare om detta återfinner du på anslagstavlan här i

tidningen. Mer information kommer. Självt är jag spänd på alla goda maträtter man kan få till med färsk råvaror så vi ses där!

En annan nyhet för året är medlemsavgiften! Alla

inte många kubik utkört men det har sin charm att spegla sig i villafönstren från kuskbocken. Ett slädparti blev med vagnar på grund av snöbrist men nästa tillfälle blev med slädar och en gnistrande sol samt massor av folk som ville åka på tur i parken. Då är det härliga dagar.

I år kommer seminariet hamna hos Svante Lindqvist i Götene och kommer handla om grönsaksodling och hur hästen kan användas i

som lämnar en mejladress får faktura via den och de som inte gjort så får den i brevlådan, så har det alltid gjorts. Nyheten för i år är att om man inte betalar så kommer inte nästa tidning i brevlådan! Det har visat sig att en del personer betalar medlemsavgiften vartannat år och lyckas få alla nummer ändå, så detta har skärps till. Det kostar trots allt en bra slant att trycka och skicka tidningar.

Hälsningar
Tom

Anslagstavlan

www.hastkorare.se

Pferde Stark

Favorit i repris! Föreningen arrangerar bussresa till Pferde Stark 26-27 augusti. Avfärd torsdag 24, hemkomst måndag 28. Kostnaden landar troligen omkring 3000 - 3500 kr per person. Så snart vi vet mer kommer informationen ut på hemsidan. Håll koll! Anmälan med namn och medlemsnummer görs till Tom, tom.meurling@tele2.se.

Hästkörarseminarium nr 29

Sveriges Hästkörare bjuder in till hästkörarseminarium i Götene 28-30 juli. Under lördagskvällen kommer föreningens 30-årsjubileum att uppmärksammas. Håll koll på hemsidan för mer information när programmet börjar ta form. Välkomna!

Årets hästkörare 2017

Det är hög tid att nominera till Årets hästkörare 2017. Nominera någon som du tycker gör det där lilla extra för användandet av körhästen. Skicka ditt förslag tillsammans med en motivering till Sofia Springer, sofiaspringer@spray.se. Föreningen fyller som vanligt på prisbordet med skakelklockor till förstapristagarna i varje körgren.

SM 2017

SM i skogs- och brukskörning arrangeras den 2-3 september i Rankhyttan, Dalarna. Föreningen har beslutat att sponsra medlemmar med ett bidrag till startavgiften även detta år. Ansökan skickas till kassören efter genomförd SM-tävling. Mer info och ansökningsblankett kommer att finnas på hemsidan.

Kuskutbildning på Wången

Vi har fått den mycket glädjande nyheten att Wången nu är redo för att bedriva kuskutbildning. Läs mer om detta på sidan 9.

Rapport från BRUNTE BRUKshästorganisationernas samarbetskommité

En gång per år samlas alla delegater från de olika rasföreningarna samt JUF och FSHK för att konstituera sina representanter i olika arbetsgrupper.

Det är en hel del olika intresseområden som vi är med och bevakar och försöker bedriva lobbyverksamhet för, med focus på frågor om hästar och hästnäring, bland annat HNS Djurvårdsgrupp, näringsdepartementets Hästarbetsgrupp och mycket mer. Tom Meurling kommer att delta i HNS Miljökommitté och i Svensk Hästforskning tillsammans med Annelie Svensson som även jobbar hårt i ett ungdomsprojekt som kallas "Övningskörning med Häst"

Det projektet handlar om att via ridskolor/ridklubbar nå ut till unga och inspirera dem till brukskörning och i förlängningen få dem att själva erbjuda körkurser för unga antingen i egen regi eller via inhyrda körinstruktörer. Vill du veta mer om projektet eller rent av har en ridskola i närheten att erbjuda dina tjänster så kontakta Annelie Svensson. Telefonnummer och mejl hittar du på sid 2.

BRUNTE har ansökt om medel för att under en treårsperiod utföra dragkraftprov på ett stort antal arbetshästar och om projektet beviljas kommer en utförligare rapport. I övrigt var det glada tillrop för att en omstart av kuskutbildningen nu på Wången blir av redan till hösten 2017!

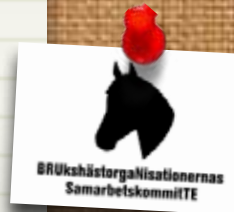

Riksstämman

Föreningen Sveriges Hästkörares riksstämma avhandlades på Grevagården den 11 mars. Då stämman låg så nära denna tidnings utgivning gick det inte få med nån rapport därifrån, men på hemsidan och på sidan 21 återfinns protokollet. Nya styrelsemedlemmar och övriga funktioner stämmer dock med uppställningen på sidan 2. Personlig presentation av nya ledarmöter blir i MH2-17.

Information från FECTU

Inom kort kommer all information från FECTU att läggas ut på hemsidan under en egen flik! Du kan även titta på deras hemsida www.fectu.org

Gräsklippare försedd med svetsad våg och svänglar framtill på parstängen. Foto Reinar Persson

SVÄNGLAR FRAM

Vid körning med stång, fästs stångens framände vanligtvis med stångkoppel i lokornas stångkoppelöglor, ev. via en våg. En alternativ metod är att utrusta stången med både våg och svänglar framtill för att sedan med c:a 75 cm långa koppel fästa svänglarna i selens dragringar.

Den stora fördelen med den här anspänningen är att hästarna inte bär tyngden av stången i övre lokremmen på nacken, som kan vara svår att komma

ifrån. Istället bärs den upp på ett skon-samt sätt i däcklarna. Ännu en väsentlig fördel är vid ryggning, eller då en vagn eller ett redskap skjuter på. Kraften går då från hästarnas bakselar i en rak linje fram till de främre svänglarna och stången. Hästarna får stor kraft i rygningarna och kan även hålla emot effektivt.

Stångens höjd över marken bestäms av den gemensamma längden av draglinor och koppel. Mycket slack ger

låg stång, och spända gör att den hamnar högre. Prova utan hästar. Ett bra utgångsläge är att det ska gå relativt lätt att koppla ihop linorna bakåt med respektive koppel framåt. Om kopplen är för korta och stången är för låg, slår hästarna framknäna i svänglarna. Är stången för hög slår hästarnas bringor i svänglarna. Justera längderna efter behov.

Lastbilens lastramp som krubba. Foto Reinar Persson

En så här välutrustad tallriksharv gick det att köpa 1913.

En av arméns draglinor som är förlängd för att nå ända fram till en främre svängel. Här fäst till selen med en kort seltunga och selsticka.

Bakre och främre vågar och svänglar.

Et bra sätt att få med linor och koppel vid transporter är att koppla ihop draglinorna med kople. Allt är dessutom då på plats för anspänning. När hästarna står på var sin sida om stängen i sina rutor av linor koppel och svänglar, lyft upp stängen och ställ en 80 – 90 cm lång bräda under den. Med stängen vilande på brädan går det lätt att med fria händer haka i linor och koppel i selens dragringar en i taget. Du kan sedan åter ta hjälp av din nya kompis, Brädan, när du tar ifrån.

Hästarna lär sig snabbt att förspända med stång och svänglar fram när de inte ner till marken med sina mular. I t.ex. körningar som på bilderna här, kan det vara en fördel. I stället för att ägna sig åt näringssök väntar de tåligen på att snabbt komma igång efter en halt. När vi kör då kör vi, när det är tid för rast tar man ifrån, binder upp hästarna, vattnar dem och fodrar.

Vid tillfällen då hästarna givits mycket töm, slaka tömmar, finns en risk att någon av tömmarna krokas i under den delen av stängen som sticker ut längst fram, framför den främre vågen. Det bästa i det här läget är att släppa fram hästarna, om det behövs "jaga på" dem lite, då släpper tömmen och den går fri igen.

Efter en tids inkörning för kusken känns den här ändamålsenliga utselningen väldigt smidigt, särskilt för hästarna.

Anders Finnstedt

Ängsslätter med en från leverantören extrautrustad IH parslättermaskin. Foto Reinar Persson

Yngsta dottern och nordsvensken Danzig, båda tre år gamla, fick också vara modeller på ett konstfoto.

Hej alla läsare!

Jag heter Maria Lindberg och kommer att ta över redaktörskapet för Moderna Hästkrafter efter Per Madestam. Det är både spännande, roligt och lite nervöst. Spännande och roligt eftersom jag kommer att få kombinera det jag tycker är allra roligast - arbetshästar, skrivande och foto, samt att jag har ett fantastiskt bra gäng att göra det tillsammans med. Nervöst eftersom jag aldrig ansvarat för en hel tidning av detta format tidigare. Men jag ser verkligen fram emot att få arbeta vidare med tidningen och kontakten med er medlemmar - tveka aldrig att höra av er om ni har synpunkter, idéer eller funderingar!

Som medlem sedan flera år tillbaka har jag alltid blivit lika glad när tidningen har dimpt ner i brevlådan och jag vill fortsätta skapa en medlemstidning som får er att bli lika glada.

Vem är då jag? Jo, jag är en 34 år gammal tvättakta smålänning bosatt mitt emellan Växjö och Tingsryd, strax utanför byn Uråsa. Jag är uppväxt på ridskola, men blev medryttare på en inkörd nordsvensk i 20-årsåldern och det var så jag och min man halkade in på körning. Vi bor på en liten gård med våra två döttrar, tre och fem år gamla, samt två katter och våra två nordsvenska brukshästar. Hästarna är Elvan, sju år, och hennes son Danzig som är tre år. Vi både kör och rider hästarna, Danzig är under utbildning och tanken är att de ska bli framtida parhästar.

I dagsläget har vi inte alls den tid vi önskar för hästarna, men tidigare har vi tränat och tävlat i både skogskörning, brukskörning och maken har även provat på plöjning. Vi har kört flera bröllop med vår verksamhet Fyrfota hästkraft och hoppas kunna göra fler sådana uppdrag igen när barnen blir äldre.

Jag är journalist och fotograf och har arbetat på bland annat Smålandsposten och Lokaltidningen som lokalredaktör med ansvar för enstaka sidor eller hela tidningars journalistiska innehåll. I mer än tio år har jag drivit egen firma inom journalistik och foto och sedan fyra år tillbaka är jag min egen på heltid. Jag frilansar för olika tidningar som exempelvis Veterinärmagazinet samt hästtidningar. Min fotoverksamhet Fotograf Maria Lindberg är under utbyggnad och jag är verksam som barn-, familje- och bröllopsfotograf och gör även en del konstfoto där både våra barn och hästar får vara med. I mina foton vill jag plocka fram en sagokänsla och magin i de djupa granskogarna.

Jag hoppas vi ses och hörs framöver både i verkliga livet och i spalterna!

/Maria

Äldsta dotter och nordsvensken Elvan i ett av Marias fotoprojekt med magiska konstfoton.

Maria med sin nordsvensk Elvan.

Nu är det klart – kuskutbildningen till Wängen!

För ett antal veckor sedan fick vi besked om att det står klart att kuskutbildningen kommer att startas upp på Wängen. Utbildningschef Eva-Lena Blom tackar föreningen Sveriges Hästkörare för gott samarbete med ansökan och uppmuntrar oss att "peppa alla ni känner (som borde/vill studera) att hålla utkik efter ansökan nu framöver". Information om ansökningsdatum, avtal med utbildare, schema, överenskommelser mm bör vid denna tidnings utgivning finnas tillgängligt såväl på vår hemsida som på Wängens egen (www.wangen.se).

Följande nyhetsbrev bifogades:

Wängen startar en ny yrkeshögskoleutbildning från höstterminen 2017 med 10 utbildningsplatser. Myndigheten för yrkeshögskolan har beviljat ansökan om en kuskutbildning i brukshästkörning.

– Det här är fantastiskt roligt! Branschen har varit mycket positiv hela tiden och vi har arbetat hårt för att få till stånd en hållbar ansökan och ett attraktivt upplägg. Det här är ett kvitto på att vi har lyckats, säger Eva-Lena Blom, utbildningschef Wängen AB.

Wängens historiska koppling till den nordsvenska brukshästen är välkänt. Under större delen av 1900-talet vallfärdade hästintresserade till de årliga hingstpremieringarna och uppfödningen av nordsvenska brukshingstar var omfattande. Utbildningsutbudet på Wängen har sedan 1996 helt varit koncentrerat till trav- och senare islandshästporten, men från och med hösten 2017 tar nu också brukshästkörning plats i utbildningsutbudet.

– Vi har genom hela processen haft en bra dialog med Hästnäringens Na-

tionella stiftelse och brukshästorganisationernas samsamarbetskommitté Brunte och utbildningsupplägget innebär att vi kommer att samarbeta nära med entreprenörer och föreningar inom branschen, säger Eva-Lena Blom, utbildningschef på Wängen.

Den beviljade ansökan omfattar en tvåårig utbildning på halvfart (50%) där delar av utbildningen ligger ute i landet medan andra delar av utbildningen genomförs på plats på Wängen. En mindre del av undervisningen kommer också att bedrivas på distans via lärplattform.

– Vi är övertygade om vårt upplägg passar målgruppen då man kan bo kvar hemma, arbeta eller driva företag på deltid, men samtidigt utbilda sig, säger Eva-Lena Blom.

I upplägget kring en ny brukshästutbildning ingår också att Wängen inrättar en ny funktion som nationell samordnare för brukshästkörningen.

För mer information, kontakta:
Eva-Lena Blom, utbildningschef Wängen AB, 070-641 74 10
eva-lena.blom@wangen.se

! Nästa utbildningsomgång startar HT 2017. Ansökan är öppen från och med den 15 mars och stänger den 15 april 2017. Sena ansökningar hanteras därefter. Informationen på sidan uppdateras kontinuerligt!

Mer om ansökan hittar du på:
<http://wangen.se/utbildningar/yrkesutbildningar/kuskutbildning-i-brukshastkorning/>

TEMA

Veterinär Annelie Hellström
svarar på frågan:

Varför är hästen sned?

En häst som är sned i sin kropp och i sitt rörelsemönster visar vissa typiska tecken på obalans när man arbetar med den, oavsett om det är från backen, framför vagn eller från ryggen.

Den visar till och med sin obalans och snedhet i hagen och en obalanserad häst har visat sig vara mer osäker på sig själv i en flock än en rakriktad och välbalanserad häst.

Hästar föds med en dominant kroppshalva och då ffa ett dominant framben, precis som vi människor föds höger eller vänsterhän- ta. En förklaring till varför naturen vill ha det så tros vara att hästen i en hotsituation inte skall behöva tänka efter när det gäller vilket ben den skall börja med utan detta bör ske med automatik.

En häst bär också naturligt en Estörre del av sin vikt på framdel- en. Varken detta eller det faktum att den har en dominant sida ställer till problem för den vilda hästen som får leva naturligt och beta sina 17 timmar per dygn och röra sig fritt över stora områden.

Problemen uppkommer när vi lägger till belastning på hästens kropp utan att först ha hjälpt den att

arbeta rakt och balanserat samt att flytta en del av sin vikt bakåt mot den starkare mer vikt bärande bak- delen. Oavsett om det rör sig om en ryttare på ryggen, eller en vikt bakom hästen som vi ber den dra, så förstärker den extra belastningen hästens felaktiga rörelsemönster som den använder för att rädda sin balans.

Som veterinär har jag fastnat för detta ämne med rakriktning av hästar helt enkelt därför att jag tycker allra mest om att arbeta förebyggande och hitta orsaker till varför skador uppstår. Jag har även genom egna erfarenheter av träning av hästar från marken insett att detta med rakriktning av hästen innan man sätter den i arbete är väldigt viktigt för att få en hållbar och glad häst som håller väl för det arbete man ber den utföra.

Hur ser man att hästen är sned?

En häst som har en dominant högersida alltså är "högerhänt" lägger mer av sin vikt på höger framben än på de andra benen. I de fall man ser att det finns en dominans hos det högra frambenet kan man lätt observera följande:

- De flesta hästarna har lättare att fatta vänster galopp (mer vikt ligger på det högra frambenet och vikten behöver först omfördelas för att kunna lyfta detta ben).
- Hos hästar som inte är rakriktade genom träning är i dessa fall den vänstra sidan den "skålade" sidan och den högra den konvexa

- Hästen upplevs som känsligare i vänster töm och stummare i höger.
- Det är ofta svårt att böja hästen åt höger eller till och med svänga åt höger.
- När hästen longeras i vänster varv faller den ut genom höger bog och påverkas lättare av centrifugalkraften, volten blir stor, longerlinan sträcks och hästen förböjer sig i vänster sida och "försvinner" utåt.
- Samma häst visar en viss motvilja mot att longeras i höger varv och vill ofta stanna och vända in mot mitten och hälsa på tränaren. De tittar gärna utåt från cirkeln och har svårt att ställa sig för att titta in mot mitten. När man ber den ställa sig i nacken och titta in mot mitten är det som att hela kroppen följer med och den vänder hellre in framdelen mot mitten istället. För hästar som har en dominans hos sin vänstra sida så gäller det motsatta.

Klaus Schöneich och Gabriele Rachen-Schöneich är ett par i Tyskland som har skrivit en bok vilken jag tillsammans med flera andra veterinärer varmt rekommenderar. Originaltiteln är "Straightening the crooked horse" men den finns nu översatt till svenska, se bild nästa sida. Detta par har arbetat med att rakrikta hästar i många år och de har ett eget mottagningsstall där de har tagit emot en otroligt stor mängd sneda hästar för omskolning och rehabilitering.

De framhäver vikten av att hästen har lärt sig att bära sin kropp balanserat med en jämnt fördelad vikt över alla fyra benen samt att den lärt sig att flytta sin vikt bakåt innan man rider eller kör den.

Klaus och Gabriele beskriver att ca 75 till 80 procent av hästarna är "högerhänta" alltså att deras högra framben är det dominanta och det som främst används som stöd vid obalans i resten av kroppen.

Vad händer med kroppen hos en sned häst?

En "högerhänt" häst lutar omedvetet mot och lägger mer vikt på sin högra bog och tar ett kortare steg med det högra frambenet. Detta tvingar i sin tur det högra bakbenet att ta ett kortare steg. Tänk på hur man som människa gör om man går och lutar sig mot en käpp i höger hand, man tar kortare steg med höger ben.

Vikten förskjuts alltså framåt och mot den högra bogen. För att balansera upp detta använder hästen sin hals som den sträcker åt vänster (jämför hur du gör när du bär något tungt i höger hand). Detta gör att hästen blir konkav ("skålad") i sin vänstra sida och

konvex i sin högra. Den långa ryggmuskeln på höger sida blir spänd och även halsen uppvisar typiska spänningar ffa på höger sida pga av detta rörelsemönster.

Även här gäller givetvis det motsatta för en "vänsterhänt" häst.

I normala fall skall en muskel kunna spänna sig och slappna av, spänna sig och slappna av, men om den överansträngs antingen genom onormalt hög belastning eller genom ständigt upprepad ansträngning utan tillräcklig återhämtning, så klarar den till slut inte att slappna av. Det kan uppstå triggerpunkter i muskeln där spänningen är så stor att avslappning inte längre är möjlig, utan det har uppstått en muskelknuta i muskeln eller en "låsning i fascian/bindväven" (den vita

Den spända högersida in mot mitten. Hästen har svårt att böja sig i voltens form.

hinnan som man skär bort på köttet). De muskler och den fascia som överanvänds för att balansera upp en sned häst förblir i ett kroniskt spänt tillstånd och det bildas flera tydligt reaktiva akupunkturpunkter och smärtsamma triggerpunkter. Dessa låsningar klarar inte hästen att lösa upp själv utan det behövs rakriktande och lösgörande träning och kanske vila från det normala arbetet en kortare eller längre tid beroende på kroppens tillstånd.

Massage av muskler och bindväv samt behandling av triggerpunkterna med akupunktur eller annan terapi kan också vara nödvändigt för att lossa på spänningarna i kroppen och underlätta inläringen av ett nytt hälsosamt rörelsemönster och en ny sund hållning hos hästen.

Långvariga kroniska spänningstillstånd ger i längden en stor ökad risk för skador då leder, ligament och senor inte belastas med sådana krafter som de är byggda för.

Hur tränar man en sned häst?

En sned häst behöver hjälp att hitta sin balans och fördela sin vikt jämnt på alla fyra benen. Den behöver lära sig att gå på samma spår med sina fram och bakben för att kroppen skall bli rak. Den behöver vara avslappnad i sin kropp och sitt psyke när den tränar för att kunna långa sitt steg och strecha sig i rörelse där de kroniska spänningarna finns. Detta arbete görs bäst från marken med en lång lina och en kapson utan den vanliga utrustningen eller annan belastning.

I vänster varv på en volt är alltså den "högerhänta" hästen redan skålad i sin innersida och påverkas lättare av centrifugalkraften. Denna gör att höger bog faller utåt och höger bakben rör sig utanför spåret vilket påfrestar knät och SI-leden. För att inte detta skall ske behöver man sänka tempot. På volt i vänster varv behöver den "högerhänta" hästen träna på att inte förbörja sig i sin innersida och skjuta ut sin högra bog.

I höger varv på volten har hästen sin spända högersida in mot mitten och den har svårt att böja sig efter voltens form (se bild). Träningen i detta varv går i början ut på att få hästen att stäl-

Boken går att köpa på hemsidan saxtorpsbastklinik.se

la sig i nacken in mot mitten utan att bakdelen faller ut åt sidan. Målet är att kunna forma hela kroppen efter volten. Samma metod används här om hästen tappar balansen nämligen sakta ned och börja om. Mycket små steg i början för att få hästen att "spåra" alltså gå på samma spår med fram och bakben och komma ifrån sitt invanda omedvetna sneda rörelsemönster.

Tricket är att senare få hästen att långa sitt steg och strecha sin kropp i rörelsen genom att föra in mer energi utan att den tappar balansen och återgår till sitt gamla rörelsemönster. När man har lärt sig att känna igen fenomenet så ser man direkt när hästen tappar balansen och det felak-

tiga rörelsemönstret träder in. I början av träningen av en häst som gått med sin snedhet länge, kanske det bara blir skritt och igångsättningar i trav de första träningstillfällena. Det gäller att befästa det nya rörelsemönstret och träningen har absolut ingenting med konditionsträning att göra. Jag vill inte kalla rakriktande träning för longering utan ett bättre ord är sjukgymnastik. Träningen görs i skritt och trav då galoppen har ett svängningsmoment som gör det svårt att kontrollera kroppens position.

Tänderna och hästens munhåla är såklart också viktigt att kontrollera om hästen inte vill ta tömmen, men det absolut vanligaste är att problemen i de här fallen sitter i kroppen.

En annan orsak till problemet kan vara utrustning som trycker och är obekväm och sedan kan ju kusk eller ryttare också vara sneda och inverka felaktigt på sin häst men det tar vi en annan gång.

Hältor kan uppkomma som en följd av snedhet men snedheten kan också vara ett tecken på en hälta. Därför är viktigt att först ha fått hjälp att utesluta att snedheten inte beror på en hälta hos hästen. En undersökning av en veterinär som kan analysera rörelsemönstret bör göras före man påbörjar arbete med rakriktning.

Ta hand om era fina hästar därute!

Annelie Hellström

Annelie är veterinär sedan 12 år tillbaka. Hon kommer ursprungligen från Göteborg men bor nu sedan flera år tillbaka på en gård utanför Hjo med sin familj, hästar, får och taxar. I tio år arbetade hon med akutsjukvård i fält samt med smådjurspraktik men de sista två åren är hon helt hängiven förebyggande hälsoarbete för hästar och för får. När det gäller fåren arbetar hon hos Gård och Djurhälsan med rådgivning

och kursverksamhet m.m. Hästarna och hästägarna möter hon i sin privata praktik där hon arbetar med hästtänder då hon är utbildad hästodontolog, samt med utbildning av djurägare i "Hälsosam Biomekanik" m.m. Hon har, och har alltsedan innan veterinärutbildningen haft, ett stort intresse för muskulära problem och spänningar hos hästen och vill gärna se skador och rörelsestörningar ur ett större perspektiv.

Hur påverkar snedgången hästen i körning och hur kan man som kusk arbeta med det?

WhyMe i vattenhindret vid hennes första SM på Flyinge. Vinst i momentet och silver totalt. Foto: Lovisa Johansson

Karin Söderqvist som säkert många känner till, fr.a inom körsporten, vill ogärna skryta med någon experttitel, men hjälpte oss gärna när vännen Elisabet Olofsson i FSHKs utbildningsgrupp ställde frågan om vad hästköraren kan göra åt hästen som går snett.

Det är svårt att formulera sig kort i frågan om vad man gör åt att hästen går snett. Det enkla svaret är ju att man bör vända sig till en tränare/instruktör, samt förstås att hästen ska vara kontrollerad av veterinär, munstatus och ev få hjälp av kunnig equiterapeut.

Jag är övertygad om att snedhet påverkar hästens kapacitet och hållbarhet. Därmed är vi skyldiga att se till hästens välbefinnande när vi använder den som arbets- och sportredskap. Jag brukar ställa mig själv

frågorna vad, varför och hur, det vill säga: VAD är problemet? VARFÖR? HUR ska jag förändra?

Vad är problemet?

Ojämn steglängd, bristande övertramp, hästen spårar inte, du upplever en ojämn kontakt i din hand. Vid körning på hårt underlag kan du höra att gången inte är regelbunden. Försök bena ut om hästen undviker/abelastar vid isättnings-, belastnings- eller i påskjutsfasen. Påverkas rörelsemönstret av underlaget, om det är mjukt, hårt, tungt etc...

Varför?

Snedhet växer och hästen får problem att utföra sitt arbete. Tänk dig att den trampat in en vass sten i sidostrålfåran som orsakar en blödnings. Blåmärket ömmar och hästen vinklar foten i belastningsfasen för att avlasta området. Det gör att även kotled, knä/has belastas snett

vilket i förlängningen kan leda till snedhet/stelhet i hals/nacke. Nackspärren är en följsjukdom och du måste söka grundorsaken för att lösa problemet.

Jag brukar likna rakriktning vid att bygga en snögubbe där alla bollar ska placeras ovanför varandra med kotpelaren centrerad. Lika mycket kropp på var sida om ryggraden. Du börjar bygget med två bakben som skjuter på och bär lika mycket. Har din båt två motorer med olika kapacitet kommer den att gå i cirklar. Snögubben kommer inte att bära huvudet rakt om bollarna under ligger snett, du måste börja rätta bakifrån: BAKDEL, BÅL, BOG, HALS, HUVUD.

Hur ska jag förändra?

Är kusken rakriktad? Höger-/vänsterhänt, prova att ta höger töm i vänster hand och vice versa. Är det du eller hästen som är sned? Passar utrustningen? Läder töjer

sig och hästens kropp förändras med årstid och träning.

Tömkörning är för mig det optimala gymnastikpasset där hästen bara behöver balansera sig själv och varken dra eller bära ryttare.

Utnyttja även transportsträckan när hästen inte drar tungt till små gymnastikövningar i form av förändring av steglängd, ställning/flexa nacke och att du medvetet leker med spårningen. Spåra, trespårsgång, fyrsparigt och åter till att spåra. Rump-

an till höger respektive vänster om framdel, flytta bogarna, tvära.

Lägg även in små avvikelser där du vänder framdel framför bakdel växelvis med mjuka bågar.

Bakdelsvändningar underlättar både bruks- och skogskörning. Vänder du lika lätt och centrerat/precis i dragläge åt både höger och vänster?

Bli hästens PT (personal trainer)

Jag anser att alla vi som an-

vänder hästen till nytta och nöje är skyldiga att se till att hästen inte tar skada av det. Du får bli hästens PT och sjukgymnast där dressyren ska leda till att hästen blir lätt att reglera och mjuk och stark att bibehålla fysiken upp i hög ålder.

Dressyr är detsamma som ergonomi, där ingen arbetsställning är tillräckligt bra om den blir ensidig. Ett omväxlande arbete/arbetsställning är nödvändig för sundhet.

Lycka till!

WhyMe i maraton, Holland och en stor tävlingsplats som heter Ermelo där ekipaget var tvåa i momentet och fyra totalt. Foto: Märta Göransson

Lukas i dressyrmomentet Göteborg där ekipaget vann SM-seger. Foto Karolina Swärdh

Karin Söderqvist

Inväntan av tävlingsresultat, precisionsskörning, Breda, Holland. I bakgrunden maken Urban, ständig groom.

Karin är intresserad av hästar och alla typer av körning och hästsport. Hon var tidigt med i Wångens Hästkörarkår (ursprunget till Skogshästen, numera Sveriges Hästkörare, reds.

anm). Hon kom i kontakt med hästkörningen genom just Wången där hon var anställd under sex års tid och fick sin grundutbildning av Alf Olofsson. Hon utbildade sig på Strömsholm till ridlärare level 3 och är C-tränare i sportkörning. Hon har även läst diverse fristående högskolekurser i pedagogik, anatomi, avel och utfodring. Specialintresse är träningslära/träningsfysiologi.

Karin bor på liten gård i Värmland tillsammans med maken Urban och dottern Maja. De använder hästarna vid hemkörning av ved, harvning av gårdsplan och sladdning av banor. Hon tävlar internationellt i sportkörning och är uttagen i landslaget enbet med både ponnyn WhyMe och hästen Lu-

kas (nordsvensk. reds.anm). De har tävlat svår klass i tolv år och körde sitt första SM 2006 med connemaran Lofty Sparkling Julia med ett silver som resultat. WhyMe är svensk mästare 2014 och 2015, brons individuellt och lagguld på Nordiska Mästerskapet 2015 och matchas i år inför VM. Lukas, svensk mästare 2016 och deltog på VM samma år, 12:e plats i dressyrmomentet, 36:a totalt och medlem i det lag som tog en hedrande 6:e plats. Karin har jobbat med häst sen hon slutade gymnasiet och hunnit prova på det mesta. Frilansar idag som tränare/föreläsare och driver Stall Weja som ägnar sig åt utbildning av häst, kusk och ryttare och div. uppdragskörning.

Nordsvenskt ROMARSPANN På Sweden International Horse show

Text: Maria Lindberg Bild: Privat, där inget annat anges.

Hela ekipaget är svensktillverkat, selarna från Svenljunga sadelmakeri och vagnen är specialbygd av Tidaholmsvagnar.

– Den är välbalanserad, när man står på den blir tyngden lite framför axeln så det får inte bli för tungt trycka för hästarna och stången är lätt. Vagnen har en fast våg bak, så hästarna måste gå helt lika för att linorna ska vara sträckta. Den har skivbromsar.

För de som tittade på Sweden International Horse Show på plats eller på tv-sändningen i december var det en mycket mäktig syn när fyra nordsvenska hingstar dundrade in på arenan. Kusk var Peter Gerborn och här berättar han hur det kom sig att fyra avelshingstar drog en romarvagn på Sveriges största hästshow.

– Det började mest som en rolig grej vi gjorde här hemma. Vi har ju sett Lars-Åke Johansson och Alf Olofsson innan honom köra romarspann med nordsvenska hingstar, de är förebilder man ser upp till och det kändes som en oerhörd prestation att kunna göra samma sak, berättar Peter.

Fem nordsvenska avelshingstar är iblandade i projektet, fyra körs åt gången och en i reserv som också tränas till uppgiften. I spannet som kördes på Friends arena var Rolex 1937, Djärv 2059, Heirums Nils 1958 och Albertino 1969. Reserv var Smedsmo Lindar 1978. De är alla avelshingstar hemma hos Peter och Josefine Gerborn som har hästverkssamhet med avel, samt inkörning och framtagande av hingstämnen.

Det hela började med vanligt fyrspann med fyra hingstar för att sedan utvecklas till ett romarspann med alla hästarna bredvid varandra.

– Vi hade tänkt vi kunde göra det som en kul grej och kanske köra uppvisning på en FNH dag eller på Grevagården. Jag och Tobias Sandahl satte ihop fyrspann först och sedan ville jag testa alla fyra i bredd. Först körde vi med en fyrspannstöm samt en trespannstöm med en sticktöm. Sen lånade vi tömmar av Lars-Åke Johansson som är specialanpassade för detta. Den har tre sticktömmar på varje töm, hela tömmen går till högerhästen och sen går sticktömmar åt

vänster. Med vänsterhästens töm har du klykan nästan i handen. Det blir väldigt hårda brytvinklar på tömmen, så det blir tyngre att köra hästarna såhär än ett vanligt fyrspann. Men samtidigt kommer man närmare hästarna, och man kan nå dem alla. Så det är lite tyngre men också lite enklare än fyrspann, tycker Peter.

Första uppträdandet med romarspannet var på Hästivalen i Skara.

– Det var ett tusental personer, och det var såklart nervöst inför det framträdandet men både vi och hästarna levererade och fick väldigt bra re-

Smedsmo Lindar 1978, Djärv 2059, Heirums Nils 1958, Albertino 1969 tränar hemma på Gerborns gård inför Sweden International Horse Show.

spons.

Men steget därifrån till Friends arena i Stockholm är stort.

– Vi fick nog lite höjdskräck, för det gick fort mellan att vi körde hemma på gårdsplanen och att vi skulle köra för 90 000 åskådare. Men vi var trygga med att hästarna skulle klara det, och så hade vi ett oerhört gott stöd från kusken Lars-Åke Johansson och hela familjen på Ryasjö hästgård, kusken Tobias Sandahl, våra hästskötare Linnea Söderkvist och Sara Johansson, Föreningen Nordsvenska hästens ordförande Kåre Gustafsson samt Svenska Hästavelsförbundets representant Petra Alm. Vi hade aldrig kunnat göra det här utan dem. Det är främst Lars-Åke och Petra som har job-

bat för att få in oss på Sweden International Horse Show.

Hela gänget var med på plats i Stockholm och skötte allt kring hästar, träning och logistik tillsammans i sju dagar. Showen var på lördagen, men det var genrep och träning hela veckan.

– Vi är ett väldigt gott gäng som har så roligt tillsammans. När vi körde hem konstaterade jag och Tobias att vi kunde ha varit där i sju dagar till. Hästarna var helt grymma, de har bara accepterat alla tokigheter och vi hade så skoj ihop. Förutom medverkan i huvudshowen där de fyra nordsvenska hingstarna alltså drog romarvagnen i full galopp runt arenan med raketer sprutande under vagnen, så deltog även gänget och

hästarna inne på mässan.

– Vi hade en jättelyckad föreställning med alla fem hingstar som runt tusen personer såg. En hingst var spänd för vagn, en tömkördes, en visades vid hand och en blev riden. Vi hade även en snäll variant av horse pulling med publiken mot Smedsmo Lindar. Det var 12 till 14 personer, varav många barn, så det var ingen match för hingsten att vinna dragkampen - han behövde knappt ta i, säger Peter och skratrar, men lägger till:

– Det var synd att inga starka, tunga karlar vågade komma upp och prova på sin styrka mot honom, det var mest barn och kvinnor som ville.

Smedsmo Lindar fick även hjälpa till

Smedsmo Lindar 1978, Djärv 2059, Heirums Nils 1958, Albertino 1969 tränar hemma på Gerborns gård.

med att köra fram hindermaterial inne på arenan, tillsammans med nordsvensken Nitro och ägaren Jessica Jacobsson.

Det har varit mycket träning och förberedelser inför uppvisningen, och hästarna har klarat av allt väldigt bra.

– De har självklart körts mycket tillsammans med även tränats i enbetskörning för att inte tappa det och få en allsidig träning, den individuella träningen är väldigt viktig.

Konditionen har byggts upp med körning varje dag, det är en stor arena och mån-

ga varv i full galopp kräver bra flås.

– Det blir ett rejält tryck i dem när man blåser på, de taggar upp varandra och det går verkligen undan.

Hingstarna känner alla varandra sedan tidigare, men de är ändå hingstar och i möte med andra hästar är säkerheten och träningen oerhört viktig.

– Vi började med parkörning. Lars-Åke sa att när vi kan ställa dem på stallgången allihop lösa tillsammans utan att de bråkar då är det på god väg. Så innan vi satte ihop dem i romarspann stod alla fyra hingstar jämte var-

Rolex 1937, Djärv 2059, Heirums Nils 1958, Albertino 1969 ska köras in på arenan.

ann i rätt ordning på stallgån-
gen.

Ordningen på hästarna är väl
uttänkt med Albertino och
Rolex som flygelhästar längst ut
på sidorna, hästar som måste
klara av att gå väldigt långsamt
när de är innerst i en sväng och
hålla rask takt när de ligger på
yttervarv. I mitten går yngste
hingsten Djärv (5 år vid tillfäl-
let) bredvid ledarhingsten Heir-
ums Nils.

Inne på Sweden horse show
mötte de ständigt andra hästar
med ekipaget och då är det oer-
hört viktigt att hingstarna inte
börjar konkurrera.

– Man måste tänka säkerhet
hela tiden. Våra hingstar kän-
ner varandra och det är väl-
digt viktigt att de lyder kusen,
att kusen är deras gemensam-
ma flockledare. Jag är ganska så
sträng mot dem, det går inte att
släppa efter på hingstar nånting,
och det kräver en väldig fokuse-
ring både från kusk och hästar.
Detta är väldigt snälla hing-
star som inte vill bråka och duk-
tigt folk som har hand om dem,
så vi hade ingen incident under
hela tiden vi var där.

Däremot var det inte alltid täv-
lingshästarna och andra show-
hästar tyckte så bra om de fyra
kraftfulla hästarna med en kon-
stig vagn bakom, stora plym-
er på huvudet, mantlar på kusk

och groom, eld och full fart.

– Det var fler hästar som blev
ganska uppskrämda, jag vet inte
om de ens förstod att våra hing-
star var hästar utan trodde det
var något annat. Men vi hade
flera elitryttare som var väldigt
imponerade av vårt ekipage.

Det var full galopp både in och
ut från arenan och en väg hade
frigjorts för ekipaget för att de
skulle kunna köra ut säkert utan
att riskera kollision.

– Stoppsträckan och tyngden är
ganska rejäl när man kommer
med fyra nordsvenskar i full ga-
lopp och öppningen var väldigt
smal, så att säkerställa fri väg
från de andra showhästarna var
absolut nödvändigt.

De kraftfulla hingstarna har
blivit populära och hela gänget
som var på Sweden Internation-
al Horse Show har även varit på
Euro Horse i Göteborg och vi-
sat upp samma program som på
mässan i Stockholm. Men kom-
mer de nordsvenska hingstarna
att återvända till Friends arena?

– Skulle de fråga oss, så skulle vi
nog inte tacka nej. Det tror jag
inte. Det vore ju jätteroligt om
vi har levererat något som de
vill se igen. Det blir kanske inte
exakt samma sak, utan något
annat vi hittar på med hingstar-
na.

Kåre Gustafsson, Per Gerborn, Daniel Bäckström (c) och Eskil Erlandsson
med Smedsmo Lindar i stallarna på Sweden International Horse Show.

Rolex 1937 duschar.

Smedsmo Lindar 1978 i mässpaddocken på Sweden
International Horse Show. Foto: Therese Hübner.

Romarspannet (Rolex 1937, Djärv 2059, Heirums Nils 1958, Albertino 1969) i full
galopp på showen på Friends arena. Foto: Therese Hübner.

Arkeologens fråga!

För en tid sedan kom en fråga till MH redaktionen som också skickades till ett antal hästkörare i föreningen. Frågan gällde tidsåtgången för en häst att dra en 6-8 meter lång stolpe ca. en kilometer. Frågeställaren var arkeolog Anton Seiler vid Statens Historiska Museer i Uppsala. Anton redogör för bakgrunden till frågan:

”De senaste åren har jag varit involverad i större arkeologiska utgrävningar i Gamla Uppsala, där vi bl.a. hittat rester efter ett monument som ursprungligen bestått av flera hundra stolpar på rad. Stolparna har varit nedgrävda i större gropar med stenskonering och stått i två helt spikraka rader, med cirka 5 meter mellan varje stolpe. Vi uppskattar att stolparna varit drygt 6-8 meter långa.

Fältarbetet är avslutat sedan 2014 och nu arbetar vi med den vetenskapliga publikationen. I denna skriver jag en artikel som bl.a. behandlar arbetsåtgången som byggnationen av stolpmonumentet kan ha krävt. Jag har t.ex. gjort beräkningar på hur många dagsverken som krävdes för att gräva groparna och hämta sten i närheten. En viktig uppgift som jag saknar är hur lång tid det tar att frakta trädstammar, om man antar att arbetet gjorts med häst. Stolparna är så pass långa att man knappast lastat dem på en vagn från den tiden, utan det är mer sannolikt att man dragit dem direkt på marken. Vi vet att det mesta av skogen var borta i Gamla Uppsala när man byggde stolpmon-

umentet på 500-/600-talet, och förmodligen har man fått hämta trädstammar flera kilometer bort. Frågan är således: Hur lång tid (på ett ungefär) tar det för en häst att dra en 6-8 meter lång stolpe, runt 40 cm i diameter, på en sträcka på en kilometer? Skulle en häst kunna dra flera stolpar samtidigt?

Jag är medveten om att det är en svår fråga men jag tänkte att ni förmodligen har kunskaper om detta, genom praktisk erfarenhet eller genom andra experiment som är publicerade. Jag är oerhört tacksam om ni kan bidra med någon form av information kring detta, men förstår också om ni inte har möjlighet att svara.

Med vänlig hälsning, Anton Seiler, Arkeolog och projektledare FD”

IMH redaktionen och styrelsen har vi gjort en del ansatser till svar och svaret från Per Madestam kan ni ta del av nedan, men vi uppmanar samtidigt andra medlemmar och hästkörare att höra av sig till Anton om ni vill komplettera eller dementera något av de som framkommer nedan. Hör då av er till: Anton Seiler, ARKEOLOGERNA, Statens historiska museer, Hållnäsgratan 11, 752 28 Uppsala, Tfn: 010-480 80 44, Sms: 076-128 40 44 E-post: anton.seiler@arkeologerna.com Hemsida: www.arkeologerna.com

Svar:

”Hej! Intressant fråga. Kul att du hittar föreningen Sveriges Hästkörare! Där finns mycket kompetens. Jag är inte den bäst skickade att svara, men

kan dela några teorier så kanske det kan fyllas på/kompletteras från andra.

Spontant tänker jag att oxen torde vara det som användes vid den tiden, och då får man minst dubbla tidsåtgången... Men om vi bortser från detta och svarar ur hästkörarperspektiv så är det inte helt ovanligt att våra hästar får uppdrag med att dra ut telefon- och elstolpar från skogen i tider då mycket luftburet monteras ner. Storleken på dessa stolpar stämmer bra överens med de du angivit nedan.

Flera faktorer spelar in då det handlar om tidsåtgång och hur mycket hästen orkar. För det första måste hästen vara tränad för tungt arbete, men även terrängen och hur stolparna dras efter hästen spelar in och om stolparna släpas på barmark eller på snö! Det sistnämnda gör en väsentlig skill-

Öghuggen stock som dras av häst. ”Ögat” som huggs ut är fästet för repet. Stocken tillyxad för att inte hugga fast i terrängen. Från filmerna om rekonstruktionen av Södra Råda medeltidskyrka. I bilden syns hästköraren Ingvar Karlsson och byggnadshantverkare Frank Karlsson.

”Drätthuggen stock” upplastad på rekonstruktion av gammal kälke från Halland. Stocken binds fast med en s.k. ”påbinnevard”. Från filmerna om rekonstruktionen av Södra Råda Medeltidskyrka.

nad. I synnerhet när stolpen kan dras i ett uppkört spår i snön.

Du skrev att de sannolikt drogs på marken, men släpades de i hela sin längd eller var de på något vis uppburet i framkant? Detta gör också en väsentlig skillnad. I skogsarbete då vi lunnar (= släpar) fram virke med häst kan vi använda oss av snara eller körsax. Då släpar hela stocken i backen, med en viss naturligt lyftande effekt där som stocken är snarad/saxen fastsatt, till följd av hästens rörelse framåt. Men vi kan också använda en s.k. lunningsbåge eller lunningskälke, där stocken ligger antingen snarad och upphängd i bågen eller uppe på banken till en kälke. Båda redskapen har medar som även är effektiva vid barmarkskörning. Om hästen orkar dra lasset är det ingen större skillnad i tidsåtgången för arbetet om det är en eller flera stolpar. Arbetstempot är ändå skritt och då pratar vi om kanske 4-5 km/h och för en sträcka på en kilometer handlar det då om 15-20 minuter.

Om vi antar att det rörde sig om att stolpen släpas i hela sin längd, på plant

underlag, barmark, så är det nog begränsat till en tung stolpe per häst. Två om du går ner till 6 m och virket redan torkat. Vid kuperad terräng eller om stolpen är 8 meter otorkat gäller absolut bara en. Har vi däremot snö kan en häst utan vidare släpa två stolpar i hela sin längd. Tänker vi oss att stolparna är uppburna i framkant, med båge eller kälke som jag ovan beskrev, kan en häst utan problem ta två eller t.o.m. tre stolpar på barmark. Med snöunderlag, uppburet i framkant t.o.m. fyra.

Ovan angivna teorier bygger på dagens kunskap om hästkörning där även hästens utrustning har betydelse. Utan en rätt anpassad sele är förutsättningarna helt annorlunda. Denna aspekt måste också tas med i fråga om rimlighet.”

Anton svarar:

”Tack Per för ditt långa och utförliga svar! Dessa uppgifter kommer jag att ha stor nytta av. Ja, när jag gör de här beräkningarna är det tyvärr en hel del okända faktorer, som t.ex. väderförhållandena eller en eventuell lutning på stolparna när de dras. Mina slutsatser kommer där-

för att vara ungefärliga, men ändå ge en fingervisning om kapitalinvesteringen (tid och material) i samband med bygget. Det är trots allt stor skillnad om det handlar om 30 personer i 2 månader, eller om 200 i ett halvår. Det jag däremot glömde att nämna är att osteologerna (benspecialisterna) i projektet har kunnat konstatera att hästarna i Gamla Uppsala var under denna period ungefär lika stora som islandshästar (mankhöjd 134 cm), vissa av dem var lite mindre, som gotlandsruss (mankhöjd under 130 cm). Jag skulle förstås ha nämnt detta i mitt första mejl.”

Per svarar:

”Ok, med hänsyn till hästens storlek får jag revidera mitt svar lite. Är stolpen på något vis buren i fram skulle det i bästa fall kunna räcka med en sådan liten häst som dragkraft. I de fall de släpas i hela sin längd krävs sannolikt två hästar. I synnerhet om vi pratar så små hästar som dagens gotlandsruss och med tanke på den utrustning de lär använt. 20 minuter på den kilometern är kanske i snällaste laget med tanke på hästens storlek. Lägg på 5-10 min.

Kom på att filmklippen om hästkörning i arbetet av rekonstruktionen av södra Råda kyrka skulle kunna vara lite vägledande för ditt arbete. Där har man försökt hitta de riktigt gamla metoderna som användes för virkestransport. I den första filmen dras stockarna utan annat redskap än linor och svängel efter häst. En metod som innebär att stocken i sig yxas till för att på lämpligt sätt dras efter hästen. Man ser då att det går tungt för en häst. I andra filmen används en typ av doning/kälke som är en rekonstruktion av en modell man funnit i Halland. Skillnaden är märkbar på hur det underlättar för hästen.

Sök på Youtube : ”Öghuggna stockar dras ut från skogen med häst - Rekonstruktionen av Södra Råda medeltidskyrka” samt ”En stock drätthuggs och hämtas med häst och kälke - Rekonstruktionen av Södra Råda medeltidskyrka” Båda filmerna är producerade av Hantverkslaboratoriet. Kusken Ingvar Karlsson känner jag. Han är också medlem i FSHK och bor bara några mil från mig.

Med vänliga hälsningar

Per Madestam, redaktör Moderna Hästkrafter, medlemstidningen för föreningen Sveriges Hästkörare”

Ingvar Karlsson i Brandstorp och hans nordsvenska sto Josefina i samband med inspelningen av filmen från Hantverkslaboratoriet om rekonstruktionen av Södra Råda medeltidskyrka, Hökensås 2013.

SAMMANSTÄLLNING AV GRUPPDISKUSSIONER FRÅN HÄSTKÖRARSEMINARIUM 28 I HÄLSINGLAND

I samband med Hästkörarseminarium 28 i Hälsingland, oktober förra året, om värdskap och körhästen i besöksnäringen, förekom en del gruppdiskussioner i anslutning till föreläsningarna. Nedan följer en sammanställning från några av dessa diskussioner som följde efter Elisabeth Grenholms presentation om "Värdskap, att läsa häst och människa" samt Elisabeth Olofssons tankar om säkerhetstänk vid offentlig körning.

Vad krävs av en bra kusk vid evenemangskörning och körning i besöksnäringen?

Kusken ska kunna läsa både häst och människa. Veta sina begränsningar. Inte chansa! Kunna balansera mellan att prata/vara social och arbeta/köra häst. Alltid behålla lugnet. Kusken ska utstråla trygghet och erfarenhet. Han eller hon ska vara tränad för uppdraget. Kunna kommunicera med hästen med små gester. Förutseende (vidvinkelperspektiv). Högt säkerhetstänk, t.ex. alltid kusk på kuskbocken vid personbefordran. Kunna sätta gränser. En bra kusk är erfaren, kunnig, lyhörd samt trygg och lugn. Dessutom so-

cial kompetens, proper och nykter, dvs. "vett och etikett". Han eller hon har god överblick. Har koll. Dessutom förutsätter det en bra medhjälpare och att dessa har god kännedom om varandra.

Vad krävs av hästen?

Hästen ska vara lugn och tillitsfull. Välutbildad och välskött. Lämplig för uppdraget. Putsad och rätt utselad. Var noga med unga hästars introduktion. En bra häst ska köras mycket. En bra kusk ska köra många hästar. Hästars som introduceras för nya uppgifter kan ha en "Ny på jobbet" skylt. Lämpligt att låta en ny häst gå ihop med en trygg parhäst. Tömkör gärna först om osäkerhet finns. Medhjälpare och marginaler.

Vilka krav ställs på vårt bemötande vid olika köruppdrag?

Kusken ska ha kunskap om sin kundgrupp eller positiv till att inhämta sådan. Kunna anpassa och bemöta olika personer/kundgrupper på olika sätt. Viktigt att kunna säga nej, på ett positivt sätt. Bäst med en rollfördelning där kusken kör häst och medhjälparen tar hand om folket (t.ex. guidar eller pratar).

Problematisksamt med kontakt med passagerarna då fokus måste vara körning.

Tveksam till högtalarförstärkning för kusk (kan få oönskad effekt på häst!). Bra att alltid ha medhjälpare som också kan assistera vid på- och avstigning. Tänka på att man är ambassadör för alla hästkörare. Säkerhet är A och O. Förutsatt att de (kunden/passagerarna/besökarna) inget kan och tala om hur du vill ha det. Våga säga nej och backa ur.

Vad spelar roll för upplevelsen?

Klädsel, vädret, utrustningen, kuskens bemötande. Humor, personlighet, ärlighet. Försök att undvika väntan. Var förberedd på uppdraget och vad som kan hända. Viktigt att också ge tid att uppleva häst, klappa etc. Helhetsintrycket av ett harmoniskt ekipage förstärks. Ge tid för att besvara frågor/bemöta.

Problem?

Människors ovana att förhålla sig till djur. Respektlöshet. Risk för egen bittherhet. Vilken bild förmedlar vi av säkra ekipage i media? Tänk på hur ofta vi är föremål för fotografering!

Möjligheter i framtiden?

Träffa andra hästkörare. Nätverka. Våga fråga och vara öppen. Mentorskap. Kuskutbildning.

Tack samtliga deltagare på seminariet för era bidrag till denna sammanställning.
/ Red.

Foto: Jamtli

PROTOKOLL

Riksstämma på Grevagården, Skövde, 11 - 03 - 17

§1 Stämmans öppnande

Ordförande Tom Meurling hälsade alla välkomna och öppnade stämman.

§2 Val av ordförande för stämman

Stämman beslutade att välja Lars Hellsten till mötets ordförande.

§3 Val av sekreterare för stämman

Stämman beslutade att välja Jessica Rytter till mötets sekreterare.

§4 Val av två justeringsmän tillika rösträknare

Stämman beslutade att välja Siri Berg och Johan Gustafsson till justeringsmän tillika rösträknare att jämte ordförande justera protokollet.

§5 Upprättande av röstlängd

Stämman beslutade att upprätta en röstlängd om behov uppstår.

§6 Stämmans utlysande

Stämman ansåg att riksstämman blivit stadgeenligt utlyst.

§7 Fastställande av dagordning

Stämman beslutade att fastställa dagordningen.

§8 Verksamhets- och förvaltnings berättelser

Redogjordes för verksamhets- och förvaltningsberättelse, stämman beslutade att lägga dem till handlingarna. Bilaga 1, 2.

§9 Revisorernas berättelse

Stämman beslutade att lägga revisorernas berättelse till handlingarna. Dock behöver vi få ett nytt original med rätt datum för underskrifter. Bilaga 3.

§10 Ansvarsfrihet

Stämman beslutade att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

§11 Fastställande av balansräkning

Stämman beslutade att fastställa balansräkningen för 2016 och överföra överskottet, 33 904,49 kr till 2017. Bilaga 4.

§12 Medlemsavgift

Stämman beslutade enligt styrelsens förslag att medlemsavgiften för år 2018 skall vara oförändrad 370 kr för huvudmedlem och 20 kr per familjemedlem.

§13 Fastställande av arvoden

Stämman beslutade att arvoden för 2017 skall vara enligt styrelsens förslag. 19 000 kr att, efter överenskommelse inom styrelsen, fördela mellan ordförande, vice ordförande samt sekreterare, 990 kr till ordinarie styrelseledamot samt ersättande styrelseledamot.

§14 Val av ordförande

Stämman beslutade omval av Tom Meurling, Stockholm, till Skogshästens ordförande för ett år.

§15 Val av styrelseledamöter

Stämman beslutade omval av Lars Hellsten och Anneli Svensson till styrelseledamot för två år.

Stämman beslutade fyllnadsval av Jonas Ericsson till styrelseledamot för ett år.

Stämman beslutade nyval av Jessica Bergqvist till styrelseledamot för två år.

§16 Val av ersättare

Stämman beslutade omval av Håkan Fingal till ersättare för ett år.

Stämman beslutade nyval av Stella Nelson och Tommy Johansson till ersättare för ett år.

§17 Val av revisorer

Stämman beslutade omval av Martin Lejon och Thomas Emrin samt omval av Torgny Klavevik som ersättare.

§18 Val av valberedning

Stämman beslutade att välja Roland Wirenberg (sammankallande), Svante Lindqvist samt Jessica Rytter till valberedning.

§19 Val av distriktsombud

Stämman beslutade att välja distriktsombud enligt valberedningens förslag, bilaga 5.

§20 Behandling av motioner

Två motion hade inkommit till stämman, bilaga 6 och 7.

Styrelsens svar på första motionen lyder: Styrelsen föreslår riksstämman att bifalla motionen med följande tillägg.

Föreningen tar fram en folder i PDF-format som entreprenörer kan beställa från oss. Foldern förbereds med entreprenörens logga innan den mailas ut. Varje entreprenör får sedan ombesörja utskrift eller tryck av "sin" folder. Detta för att försöka säkerställa att foldern används av våra medlemmar.

Stämman beslutade att följa styrelsens förslag.

Förslag från stämman om att entreprenören också redan innan tryck, berättar vilka alternativ den vill ha i foldern så att detta kan läggas till tillsammans med loggan. Förslag från stämman om att foldern utformas i samarbete mellan styrelsen och motionärerna.

Styrelsens svar på andra motionen lyder: Styrelsen föreslår riksstämman att bifalla motionen.

Stämman beslutade att följa styrelsens förslag.

§21 Fastställande av verksamhetsplan

Stämman beslutade att fastställa styrelsens förslag för verksamhetsplan 2017:

Riksstämma, Hästkörarseminarium nr 29, Instruktörsfortbildning – steg 1, Informationsspridning vid SM i Brukskörning och Bruksridning och Skogskörning, Informationsspridning vid SM i Plöjning, Monter på Grevagården, Resa till Pferde Stark, Deltagande vid Hästivalen i Sollentuna, Fortlöpande utveckling av arbetet med de nordiska föreningarna, FECTU, BRUNTE, Representant i BRUNTEs ungdomssatsning, Arrangera samt stötta lokala temadagar, Produktion och utgivning av 4 nr av MH, Tryck av almanacka för 2018, Utveckla samarbetet med distriktsombud och distriktsföreningar.

§22 Fastställande av budget

Stämman beslutade att fastställa budget för verksamhetsåret 2017, bilaga 8.

§23 Övriga frågor

a) Det kom en fråga om vad som händer i HYN. Hur delaktig är föreningen? Föreningen har en representant i HYN. Genom att vi har representant nya i kuskutbildningens styrgrupp kommer vi delta mer.

b) Fråga om vi ska delta i ELMIA Wood. Det är kostsamt att delta och den ekonomin finns inte i föreningen.

c) Fråga om hur det går med förfrågan om att arrangera FECTUs årsmöte. Vi har tackat ja till att arrangera ett årsmöte i Stockholm. Vi väntar på att beslut ska tas om var nästa årsmöte kommer att hållas.

§24 Stämmans avslutande

Stämmans ordförande Lars Hellsten tackade för visat intresse och överlät ordet till föreningens ordförande Tom Meurling. Jessica Rytter och Per Madestam avtackades. Därefter avslutades stämman.

Protokollet i sin helhet inklusive bilagor finns att läsa på föreningens hemsida www.hastkorare.se

På
KUSKBOCKEN
med...

Mathias Stern

Bor i Tolskepp utanför Skärblacka i Norrköping med frun Sanne. Har tre barn varav två är utflugna, samt ett barnbarn med egen shetlandsponny. Jobbar mer än heltid med hästentreprenad kör allt från gräsklippning, skogskörning, persontransporter och företagsevent i sitt företag, Wänga hästkraft

Krans drar 8 hjuling från Österby smedja vid Göta kanal, Söderköping.

Körning på "Sago jul", Kolmårdens djurpark.

På berget står Lottarut, Björkhagens Myra och Malwa.

1. Hur kom du först i kontakt med Skogshästen/ Sveriges hästkörare?

Jag var på ett seminarie som hölls på Berga naturbruksgymnasie 2003. Där fanns en hästdragen gräsklippare då fick jag idén att använda våra hästar till gräsklippning.

2. Vad har du/ni för hästar och vad kör du/ni?

Vi har bara Nordsvenska brukshästar, nu är de 11 till antalet och 4 av våra ston är dräktiga med Zultan 1949 de passar oss och det vi vill göra, allt. Bedriver uppfödning, kör ris och timmer, grönyteskötsel, persontransport, reklam, företagseven-ent och är engagerade i föreningen Nordsvenska hästen.

I vinter har vi genomfört ett spännande uppdrag. Andra, tredje och fjärde advent har vi kört besökare på Kolmårdens djurparks "Sagojul". Nya vagnar och selar har införskaffats, nya kunder nya uppdrag. Livet som hästentreprenör svänger som hästens svans. Efter nyår väntar restaurering av Göta Kanal där vi skotar ris och timmer. Sedan blir det sommar och gräsklippning

3. När och var blev du först "hästbiten"?

Vi ville ha en hobbyhäst och 1999 fick vi möjlighet att köpa ett fantastiskt sto, Nelly 23191 e. Mycklar u. Unita 21405 som lärde oss mycket. Hon finns tyvärr inte kvar men vi har både barn och barnbarn till henne. Hon är grunden till Vånga Hästkraft som startade 2007

4. Vad är det som driver dig att använda hästen?

En stark övertygelse om att hästen behövs i samhället. Den kan allt ifrån laga trasiga själar till att sköta grönytor och köra sopor. För mig är det ett sätt att ta landet till stan. Att vara med och utveckla hästnäringen, hitta nya möjligheter och för glädjen att arbeta med dessa underbara varelser som mot alla instinkter gör vad vi ber om.

5. Vilken är din/er favoritkörning och varför?

Svårt att svara på, att köra självbindare kräver sitt och att köra funktionsnedsatta människor på ett riddarspel sitt, guidade vagnsturer vid göta kanal en tredje. Sanne tycker sommarjobbet med Krans, numera kastrerad hingst, godkänd på Grevagården med 43 poäng. på Gamla Linköping är bland det roligaste hon gjort.

6. Berätta något speciellt häst- eller körminne du varit med om.

Också svårt att välja.... Men kanske när jag uppvisningskörde för stadsträdgårdsmästaren i Linköping och hon bestämde på stående fot att hon ville anlita oss. Det är 10 år sedan nu och vi är fortfarande kvar i den parken och har utökat med ytterligare 4, hon visar gärna upp oss för stadsbesök.

7. Har du något ämne du skulle vilja ta upp på ett framtida Hästkörarseminarium eller i Moderna Hästkrafter?

På gemensam front oavsett ras, förening eller inriktning behöver vi öka intresset för att jobba med körning av häst. Att Strömsholm lades ner är ett dråpslag för näringen, vi måste ha fram duktiga kuskar.

8. Har du något råd till alla som håller på/vill hålla på med hästkörning?

Skaffa en bra mentor! Vi har flera och det finns många duktiga hästmänniskor som gärna delar med sig sina erfarenheter.

9. Vem vill du se på Kuskbocken här näst i Moderna Hästkrafter?

Matts (Johansson) Reist. Billingen Åsen.

Mathias med griplastarvagn. Skogsbilden är tagen av Kjerstin ferm på gården långnäs utanför skärblacka.

Zally drar gräsklipparen i fridhemsparken, Linköping.

Tack Mathias!
Vi ser fram emot att
möta Matts på
kuskbocken i MH 2-17
/Redaktionen

Hästoria

I handbok för skogskörare - hästen och selen från 1942 står det:

“Den vägledning, som denna bok vill giva, är till nytta även inom jordbruket och andra områden, där hästar användas som dragare. Därför kan den rekommenderas till alla som överhuvud taget sysslar med körslor och hästar.”

Här följer ett utdrag:

Körteknik - några korta råd

Kör hästen med fast men mjuk hand. Detta åsyftar icke endast handlaget, utan betyder även, att Ditt uppträdande gentemot hästen ska präglas av fasthet och beslutsamhet på samma gång som mildhet och tålmod. Hästen är ett intelligent djur, som, om han från början blir rätt behandlad, lätt förstår en klok och omdömesgill husbondes alla kommandon.

Vid allt umgänge med hästen gäller, att man själv först måste göra klart för sig vad man ämnar begära av honom i varje särskilt fall. Undersök därefter om hästen har möjlighet att under för handen varande omständigheter utföra vad man ämnar begära. Kan han det, ska man ge sin befallning på ett tydligt och för hästen begripligt sett. När befallningen är given, måste man se till, att den efterkommes. Varje befallning som husbonden måste finna sig i att ej få utförd, undergräver hans ställning i förhållande till hästen som dennes överman. En förständig, omdömesgill husbondes vilja måste hästen - i nödfall med tvång - underordna sig.

Varje körkarl har sitt “körsätt”, liksom varje häst har sitt “körlag”. När en körkarl får en ny häst under sitt kommando är det därför viktigt, att han först lär sig förstå hästen. Om hästen icke omedelbart åtlyder en given order beror detta i regel på, att han icke förstått densamma - icke på att han trilskas.

Lynnes- och körfel hos hästar ha i regel bibragts dem av människor, som haft dem om hand. Det är lätt, mycket lätt, att ge en häst ovanor, men det är svårt, ja ibland omöjligt att arbeta bort dem igen.

Det finns emellertid hästar med ärftliga lynnesfel. Sådana bör genomsnittsskogskarlen akta sig för mycket noga.

Bland alla de arbeten hästen har att utföra är skogsarbetet det, som ställer största kraven på så väl häst som körkarl. Dels är arbetet i sig självt tungt, dels ställa de många gånger svåra terräng- och snöförhållandena stora krav på hästens och körkarlens skicklighet. Övningen ger här liksom på alla andra områden färdighet. Därför gäller, att en erfaren skogshäst många gånger har mycket att lära en oerfaren körkarl, liksom givetvis en erfaren körare har mycket att lära en oerfaren häst. Den oerfarne körkarlen gör klokt i att inte tro, att han behärskar alla körteknikers olika detaljer bättre än sin i skogen erfarne fyrbente arbetsskamrat.

Nedan återfinns några synpunkter på skogskörningen, väl värda att lägga på minnet.

- Låt lassets storlek bli beroende av vägens beskaffenhet. På en väg drar hästen lättare 200 kbf än på en annan 50, och på en och samma väg drar han ena dagen 150 kbf lättare än andra dagen 100. (Kbf = kubikfot, en fot = 30,48 cm)

- Sköt basvägen väl. En god basväg ökar icke endast lastförmågan, den utsätter dessutom hästen för mindre påfrestningar och minskar risken för olycksfall.

- Lassa med omsorg. Sneda och dåligt åtbjörnade lass förorsaka många svåra olycksfall. Björna om för varje större utförsbacke

- Tävla ej med kamraterna om vem som kan köra ner mest virke. Låt vägens längd och beskaffenhet samt hästens styrka och uthållighet bestämma vändornas antal och lassens storlek - icke hur mycket grannen kör. Han har kanske kortare och bättre väg, lättare terräng, lättare virke eller starkare häst.

- Underlätta lassets igångsättande. Tunga lass, som fått frysa fast, äro oerhört svåra att få igång. Underlätta igångsättande genom att vrida loss medarna.

- Låt hästen under lunningsarbetet så långt som möjligt sköta sig själv. Den som har sett en van skogshäst röra sig i backig och stenig terräng eller djup snö - sett med vilken omsorg han väljer sin väg och hur han med fötterna känner sig fram - förstår att bästa resultatet ofta nås, om hästen får gå lös och ledig utan onödiga kommandon från körkarlen.

- Om hästen gått omkull, måste han ha hals och huvud fria samt frambenen sträckta framåt för att kunna resa sig. Har hästen sjunkit ner och fastnat i djup snö, driv då icke på honom utan att först ha trampat undan snön framför hästen.

- Betänk vid Ditt umgänge med hästen innebörden av det gamla arabiska ordspråket: “Tålmodets fina tråd är starkare än våldets grova rep.”

Två goda arbetskamrater.

STALLTIPSET

Har du något du vill dela med dig av i kommande nummer? Skicka in till redaktionen!

Frusen om baken?

Ett renskinn på bältet är ett gammalt beprövat "plagg" för att hålla rumpan varm, medan man kör häst. Det ska vara höstslaktat och torakat, alltså oberett. På skinn från vinterslakt bryts håren lättare av och nöts ut fortare. Nytt är det lätt att riva sönder, men när det används blir det mjukare och starkare.

/Uno Sjöberg

Selhängare

En smart selhängare att använda vid tvätt och smörjning av selar. Lätt att ta fram och undan. Stabil. Sitter hos Jonas Ericsson i Storvik.

Tömtrassel?

Till MH kommer en enkel lösning jag kom över.
Om man har problem med att spännet till korstömman slinker igenom tömringen kan man knäppa in en ring i spännet.

Hörs vidare
Tom Meurling

Insändare

Reds. anm: pga av utrymmesbrist (almanacksnumret) kunde vi inte få med denna insändare i förra MH. Här kommer den dock. Tack för ert bidrag och fortsätt gärna skicka in!

BRUKS-DM I VÄSTERNORRLAND

Söndagen den 5e juni 2016 samlades hästägare och hästintresserade på Norra Berget i Sundsvall då DM i brukskörning gick av stapeln. Det var hela 5 år sedan den senaste tävlingen ägde rum, men nu var vi äntligen igång igen och med den goda respons som mottagits hoppas vi på att kunna anordna ett DM i år igen!

Tävlingen var ett samarbete med Norra bergets friluftsmuseum och JUF (Jordbrukare ungdomens förbund). Det var trots solen en lite kylig och blåsig dag uppe på berget, men ändå kom många människor för att titta på tävlingen och ta del av caféförsäljningen där även Lennart Östberg stod och stekte kolbullar. Domarna var hitresta från Kilafors.

7 ekipage deltog, varav sex hästar och en svensk husåsna. Varje deltagare startade sin runda med en funktionskontroll för att se till att allt fungerade som det skulle. Sedan fick den tävlande köra ut på banan med vagn och skritta/trava sig genom bro, vattenhinder, backning och fler spännande hinder.

Segrarna kommer att representera länet i SM i Brukskörning 2017. Eftersom Madde Lundberg inte är från länet så blir det istället Liiza Falk som representerar Västernorrland i ponnyklassen.

Foto: Rebecka Svedberg
Text: Victoria Svedberg och Rebecka Svedberg

Emma Höglund, med sin åsna Rosalea inne på banan.

Sandra Bergqvist med sin ardenner Lukas vid starten.

Emma Höglund med Bolero på rakkörningsbanan.

RESULTAT PONNYKLASS:

1. **Madde Lundberg**,
Frida, shetlandspionny
266 straffpoäng
2. **Liiza Falk**,
Lojsta Irrbloss, gotlandsruss
232 straffpoäng + 2 U
3. **Emma Höglund**,
Rosalea, svensk husåsna
116 straffpoäng + 5 U

RESULTAT STOR HÄST:

1. **Lennart Östberg**,
Khol, nordsvensk brukshäst,
236 straffpoäng
2. **Sandra Bergqvist**,
Lukas, ardenner,
279 straffpoäng
3. **Hans Holm**,
Primula, nordsvensk brukshäst
222 straffpoäng + 1 U
4. **Emma Höglund**,
Bolero, tinkerclydesdale
296 straffpoäng + 3 U

Vinnaren i ponnyklassen, shetlandspionnyn Frida med kusken Madde Lundberg.

Distriktsombud

Vad finns det för hästköraraktiviteter i ditt distrikt? Kan man arrangera något för medlemmar i ditt område? Kurser? Ta kontakt med ditt distriktsombud.

Blekinge, Tom Larsson, Karlskrona, 076-8998811, backdala@hotmail.com

Dalarna, Erik Sundin, Orsa, 070-548 62 29

Gotland, Monica Elebjörk, Klintehamn, 070-381 02 17, info@svangel.se

Gävleborgs län, Anders Svensson, Hudiksvall, 0650-250 28

Göteborg och Bohuslän, Peter Andersson, Svanesund, 070-655 69 07, hogenhovslageri@hotmail.com

Halland, Jessica Bergqvist, Grimeton, 070-662 72 37, breavad@gmail.com

Jämtland, Marie Lidvall, Föllinge, 073-182 44 06, marielidvall@hotmail.com

Jönköping, Jan Bång, Gislaved, 0371-134 25

Kalmar, se distriktsförening, nästa sida.

Kronoberg, Henric Stenbeck, Tingsryd, 0702-132435, henricstenbeck@hotmail.com

Norrbotten, Lars-Olof Lundgren, Blåsmark, 070-3380787

Skaraborg, se distriktsföreningar, nästa sida.

Skåne, se distriktsförening, nästa sida.

Stockholm, Sara Mattsson, Tyresö, 070-439 57 24, sara.mattsson@live.com

Södermanland, Gösta Kylsberg, Strängnäs, 0733-74 68 88, gosta.kylsberg@inbetween.se

Uppsala, Camilla Perhult, Knutby 070 - 28 76 316, camilla@teamdalhamn.se

Värmland, Knut Harju, Arvika, 070-851 67 31

Västerbotten, Dag Lernstad, Skellefteå, 0910-77 0423

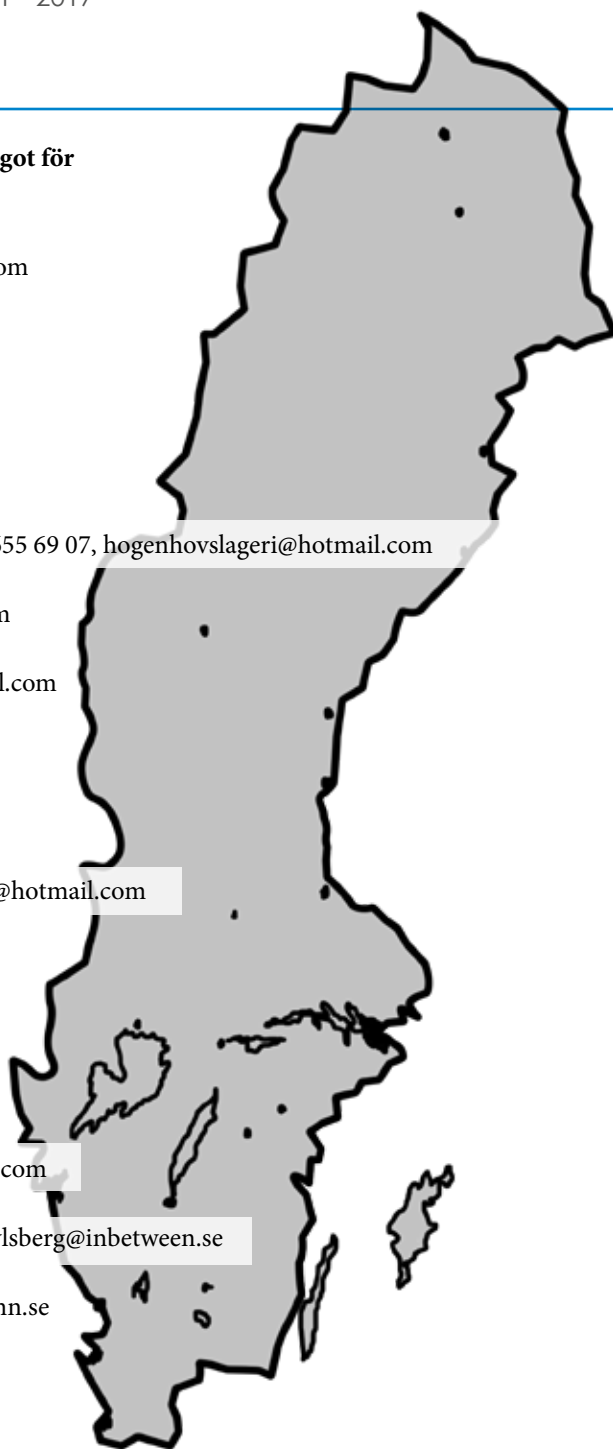
Västernorrland, Jan-Ove Lundqvist, Arnesvall, 070-309 20 21

Västmanland, se distriktsförening, nästa sida

Älvsborgs län, Linus Elmelid, Svenljunga, 070-276 60 04

Örebro län, Jesper Hansson, Lindesberg, 070-680 42 56

Östergötland, Kjell Brinkby, Vikingstad, 013-850 17

DISTRIKTSOMBUD

Meddela länets kommande aktiviteter till Jessica, jessica_rytter@hotmail.com så kommer de med på distriktens info-sida.

Om du är distriktsombud och vet att du inte har gett oss din mailadress, maila den till Jessica så läggs du till i maillistan.

Distriktsföreningar

Västmanland

Kontaktperson: Arne Persson, Möklinta,
0224-82016,
draghasten@gmail.com

Kalmar

Kontaktperson: Tomas Karlsson, Rockneby
070-267 4570
tjommen.karlsson@telia.com

Se info på Sveriges Hästkörare Kalmars facebookside.

Skaraborg

Kontaktperson: Per Madestam, Hjo
0730-932646,
per.madestam@naturnarahastkraft.se

Kommande arrangemang:

1 april: Skogsdag Brevik, med bl.a hästkörning och tystfällning, info: Johan Olsson 0707-922804
2 april: DM i skogskörning med häst, Skövde, info och anmälan: www.skaraborgslanshastavelsforening.dinstudio.se

Skåne

Kontaktperson: Anders Blomberg, Perstorp
0733-148345
anderspivo@gmail.com

Kommande arrangemang:

Årsmöte

Vi bjuder in till årsmöte söndagen den 2 april för Föreningen Sveriges Hästkörare Skåne.

Gamla som nya medlemmar eller ni som bara är nyfikna på vad vi gör är alla välkomna med anmälan.

Kl. 14.00 samlas vi hemma hos Anders Blomberg i Dalshult för en körtur i skogen med picknick som föreningen bjuder på. De som vill är hjärtligt välkomna att ta med egen häst och vagn för en mysig aktivitet tillsammans. Turen anpassas efter väder, vind och vilka ekipage som kommer. Sedvanliga årsmöteshandlingar avhandlas under eller efter turen beroende på väder och vind.

ANMÄLAN: Senast den 27 mars om ni kommer och hur många samt om ni tar med egen häst eller vill ha plats i något av de ekipage vi ordnar för aktiviteten.

Anders Blomberg, 0733-148345,
<http://anderspivo@gmail.com>
Anna Lewijn, 0703-729201,
<http://info@turridning.se>

Varmt välkomna önskar Styrelsen!

Reklam & Profilkläder för medlemmar

Keps i svart canvasbomull

Pris: 85 inkl moms och tryck

T-shirt i Ekologisk bomull

Pris: 149 inkl moms och tryck

Färg: vit

Stl. XS-XXL, dam XS-XL

4930 Stickad jacka

Pris: 925 inkl moms

och tryck.

Stickad jacka med luva i snygg design och bekväm kvalitet. Jackan har dragkedjor i kontrastfärg och är förstärkt med softshellmaterial på axlar och ryggslut för ökad slitstyrka. **Färg:** grön/svart
Stl. XS-4XL

Mössa svart

Pris: 89 inkl moms och tryck

3250 Timmermansskjorta

Pris: 539 inkl moms och tryck.

Färg: blå/vit

Stl. S-XXL

1454 Byxa Herr & Dam

Pris: 645 inkl moms

(Ev. tryck tillkommer)

Går att få med Sveriges Hästkörare loggan / eget namn på bakben.

Färg: grön/svart

Stl. 44-62, 146-156, 84-124, dam 34-46

Huggarjacka Pfanner varsel kl.3

Pris: 3260 inkl moms och tryck.

Färg: orange/gul

Stl. XS-XXXL

Varselväst gul kl.3

Pris: 175 inkl moms och ryggtryck

Stl. M-XXL

4949 Softshelljacka

Pris: 1049 inkl moms

och tryck.

En flexibel och mångsidig softshelljacka med justerbar huva. Tillverkad i ett vind-och vattentätt material som andas.

Färg: svart/grön

Stl. XS-4XL

3801 Pris: 650

inkl moms o ryggtryck

Fleecefodrad vinterväst med vattenavvisande finish. Förlängd rygg som värmer ryggslutet.

Färg: svart

Stl. S-4XL

Klisterdekal 40x14cm

Pris: 19 inkl moms

Ryggtryck 70kr. Småtryck samt personnamn 50kr.

Frakt tillkommer med 150 kr. Fraktfritt vid ordervärde över 2000 kr.

Vi reserverar oss från slutförsäljning och eventuella tryckfel.

Samtliga priser är inklusive moms.

Ring / Maila order till oss: 0504 - 106 00, info@glk.se, www.glk.se

Föreningen
**SVERIGES
HÄSTKÖRARE**

I samarbete med

GLK
PRODUKTER

Medlemskap

Moderna Hästkrafter är en medlemstidning för föreningen Sveriges Hästkörare, som kommer ut med 4 nummer om året.

Medlemsavgiften är 370 kr/huvudmedlem +20kr/familjemedlem och betalas årligen.

Medlem blir du enklast genom att gå in på www.hastkorare.se, klicka vidare till "medlemskap" och fyll i formuläret. Därefter kommer en faktura på medlemsavgiften. Har du inte tillgång till internet erlägger du avgift på nedanstående bankgiro med namn och adress tydligt textat, även namn och födelseår på ev. familjemedlemmar.

När avgiften är erlagd kommer en bekräftelse på

medlemsskapet samt informationsmaterial om föreningen.

Därefter får du Moderna Hästkrafter hem i brevlådan fyra gånger per år, så länge du är medlem!

Bg 5727-1975

OBS! Om du bor utanför Sverige betalar du genom att använda vårt IBAN-nummer.

Swift/bic: SWEDSESS

IBAN nr: SE 2880000823961532061098

Kommande hästaktiviteter

28-30 juli, Hästkörarseminarium 29, Götene

26-27 augusti, Pferde Stark, Tyskland

2-3 september, SM i bruks- och skogskörning, Rankhyttan

Mer info på www.hastkorare.se, Klicka på "kalender".

På hemsidan hittar du även medlemmars radannonser.

www.hastkorare.se

I NÄSTA NUMMER:

Transportlösningar

För hästkörare som ofta har stora hästar och gärna ska få med sig vagn och utrustning kan de krävas en del kreativitet för att hitta ett bra alternativ. Hästtransporter med hög lastkapacitet är inte heller det lättaste att få tag i. Hur transporterar du din häst och vagn/redskap?

Dela med dig av din modell. Lastbil eller hästtransport? Vilka hästar transporteras? Vad är fördelen? Nackdelen? Flexibilitet? Prisbild? Körkorts krav? Etc. Skicka bild och text till redaktor@hastkorare.se senast den 2 maj.

Manusstopp för MH nr 2 2017: 2 maj, planerad utgivning: 7 juni.

Agria HästDirekt

Ring Agrias
Telefonveterinär på
kvällar och helger
0900-100 51 61*

Ivårt skadeteam är alla djur- och hästägare. Vi vet hur viktigt det är att få snabba besked när hästen är sjuk eller skadad. Vi direktreglerar 6 av 10 skadeärenden.

Agria HästDirekt

- Vi ger dig ofta besked och ersättning samma dag
- Vi har egna veterinärer som alltid finns till hands
- Vi förstår, vi är själva djurägare

*Gratis för alla som är kunder hos Agria, för övriga 250 kr/samtal.

Vill du veta mer om våra hästförsäkringar, kontakta gärna din lokala agriasäljare som du hittar på agria.se eller ring 0775-88 88 88

Agria Djurförsäkring är länsförsäkringsgruppens specialistbolag för djur- och grödaförsäkring.

Agria
Djurförsäkring